

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theatrum Asceticum, Sive Meditationes Sacrae

Neumayr, Franz

Ingolstadii [u.a.], 1747

VD18 14516888

Meditatio I. Primum timoris argumentum, Mors.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-54686](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-54686)

INITIUM
SAPIENTIAE
TIMOR DOMINI

Pfalm. 110.

ARGUMENTUM
QUINQUE MEDITATIONUM,
ANNI M. DCC. XLV.

MEDITATIO I.

Primum Timoris Argumentum

M O R S.

ARGUMENTUM.

 Eriæ Conversionis negotium, sicut olim in Conversione S. Augustini velut in Idea universum simul conspeximus, & deinde per partes incepimus accuratiùs contemplari: ita hoc anno promovemus ad tertium gradum, totum denique Meditationum laborem excitando timori Domini addicentes. Postquam enim peccator beneficio Devotionis Marianæ abhinc quinquennio explicatæ lumen gratiæ impetravit, quo illustratus Intellectus ad salubrem, quem ante triennium
(nam

(nam inde tribus annis propter belli turbas Theatrum vacavit) intendebamus, horrorem perspexit, *Peccatum* verissimè *Summum Malum* esse: nihil est vel ordini rationis, vel solidæ *Asceos* principiis conformius, quàm ut ab intellectu *in voluntatem* labore converso, urgeamus *fugam* mali, quod præ omni alio malo fugiendum esse cognovimus. Ad hunc autem finem, dicite, quod aliud medium aut propiùs aut feliciùs quàm *timor Domini* serviet? Certè Regius Psalmista, cùm illum *Initium Sapientie* vocat, hoc sensu vocat, quòd reperire peccatorem sit nullum, qui *sapere* incipiat citiùs, quàm *timere*. Ergo ad timorem comparate animos, DD. Sodales, *ad timorem*, qui nos liberet ab omni *timendo*, sicut sperare nos jubet Spiritus sancti oraculum: *Timenti Dominum, bene erit in extremis.* Eccl. 1.

Timoris argumenta *ex hominis novissimis* promo, quibus consideratio de *Æternitate* addetur. Meditabimur autem summi momenti veritates tum *in Historiis*, tum *per Dialogos*, quoniam ista Methodus opportunior ad scopum interdum judicabatur: Et erit primæ Meditationis

Materia, Mors: *Statutum est hominibus semel mori.* Hebr. 9.

Puncta duo: 1. Homo moribundus.
2. Homo mortuus.

Fructus. Timor DEI, vitæ ac mortis Arbitri.

Propositum. Fuga *vite peccaminose*, qualis est eorum, qui & facile peccant, & diu in peccato persistunt.

Chorus Mortis improvise periculum exhibet in Parabola.
Luc. 12.

P E R S O N Æ.

Synesius, sive Intellectus.

Eusebius, sive Voluntas.

Emissarius Mortis.

PRO-

PROLOGUS.

Fides Rationem excitat, ut post intellectum grave Malum peccati, jam ad ejus fugam ex Meditatione Novissimorum seriò se animet, sanctòque DEI timore intimè configi omnibus desideriis desideret.

Fides, Ratio.

- Ratio.* ENimverò adhuc bene memini, *
 Quæ à te, Fides, abhinc quadriennio didici.
 Certum est, erravi,
 Quoties ex peccato *bonum aliquod* mihi speravi.
 Certum est, non dari in peccato *bonum utile*,
 Non *honestum*, non *delectabile*:
 Imò certum est, omne peccatum malum esse *pestimum*,
 Malum *morte majus*, verùmque *Deicidium*.
 Hoc didici, hoc capio, & ad horrorem intelligo.
- Fides.* Bene habet: ergò *cessasti desipere*.....
 Jam, ut *incipias sapere*,
 Ecce! ad hoc Palatium constituo te.
- Ratio.* Superi! Quæ Dignitas!
 Quis splendor est magnificentiæ?
- Fides.* Hinc Dominæ, quæ incolit, nobilitatem intellige.
- Ratio.* Programma lego: Io! Incola est SAPIENTIA!
 O RATIONI optabilis! ô dudum concupita,
 Et diu sollicitè desiderata notitia!

Hhh

ARIA.

* Exhibetur Palatium Sapientiæ septem columnis insistens. *Prov. 9.*

A R I A.

1.

Salvete tecta aurea
 Et felicissima
 Patete votis atria
 O citò patete!
 Sum Soror Domûs Dominæ:
 Jungendi me cupidine
 Cor ardet: ah! patete!

2.

Ah! Soror, Soror aperi
 Sorori supplici!
 Aut, si non vis Sorori,
 Aperi amor!
 Soror amat: amor clamat:
 Aperi!
 Per moram cogis mori!

Fides. Pia placent desideria: sed festina lentè,
 In interiora Sapientiæ adyta aditus non datur repentè:
 Recordare, quòd olim *sub arbore scientiæ*
 Contemptâ Sapientiâ, te junxeris *stultitiæ*:
 Hanc Soror injuriam blandè vult exprobrare,
 Propterea in vestibulo jubet te expectare. *

Ratio. Heu me! quale video spectaculum!
 Sic me excipit Soror, & hic jubet morari?

Fides. Et novissima meditari,
 Unde discas timere Dominum,
 Quod est SAPIENTIÆ INITIUM.

ARIA.

* In atrio se exhibent quatuor novissima.

A R I A.

1.

Hic sta!

Hic, quantum possit DEUS,
 Quàm nihil HOMO REUS,
 Attentè pondera:
 Intelliges, quàm utilis
 Ex his in te *principiis*
 Formetur *Logica*.

2.

Hic sta!

In forma, cautè, clarè
 Hic disces disputare,
 Et cum victoria:
 Nam certiores aliæ
 Non dantur *bona Regulæ*
De consequentia.

Ratio. Confiteor: meritò hæc patior,
 Postquam præ Sapiëntia
 Tamdiu in amoribus fuit stultitia.

Fides. Moram patere: TIMOR fugabit stultitiam,
 Et introducet te ad Sapiëntiam.
 Timor sanat oculum,
 Fallacia auferens perspicilia:
 Timor purgat cerebrum,
 Et mala tollit præjudicia:
 Timor vim coërcet affectuum;
 Quæ impediunt animum,
 Ne percipiat optima Sapiëntiæ axiomata,
 Ideò tam varia stultorum sunt genera,
 Et vivunt alii quasi *semper victuri*,

Hhh 2

Alij

Alii quasi toti morituri,
 Alii quasi de sua salute multò certissimi,
 Alii quasi studiosè vellent damnari.
 Tu, antequam liceat ad Sororem intrare,
 Timoris operâ,
 Ab omni hac fæce te debes purgare.

Ratio. Ecce me! doce Fides, quid oporteat facere.

Fides. Dixi; meditando novissima, timorem excita:

A morte incipe. Materiam porrigo:

Age, IN HAC CALVARIA te considera.

Memento, quia pulvis es, & in pulverem reverteris!

Ratio. Horreo! . . . tamen obedio.

A R I A.

1.

Dic larva, cujus es?

Apollinis, an Marsyæ?

Hecates, an Helenæ?

Cæsaris, an Tityri?

Attali, an Æschyli?

Ah! taces! mea es!

Hic meas cerno Spes:

O vanitas!

2.

Sic eris, quisquis es!

Commune est hoc speculum,

Cunctorum forma vultuum:

Qui fecit te, sic faciet:

Huc fastum omnem rediget

Sic eris, quisquis es!

Et heu! eris citiùs,

Quàm tu existimes!

O veritas!

MEDI.

MEDITATIONIS I

De Morte

PUNCTUM I.

Homo Moribundus.

§. I.

Præparatio animorum.

Eusebius. **T**Riste argumentum est. *Synesius.* Quale tempus dictavit dicatum poenitentiae, & suggesserunt cineres nuper inspersi capitibus. *Euf.* Assentior, quanquam natura horreat. *Syn.* Horreat: non est sapiens horror, cui cedendum sit. Si per oblivionem mortis effugere liceret mortem, enimverò non urgerem, ut velles meditari de morte: sed cum mors æquali semper passu ambulet, & immemores æquè ac memores sui repente corripiat: Sapiens est, prævidere telum, ut mitiùs feriat. Quid? quòd cum voluptate videamus in picturis monstra belluarum, quas fugimus: & credas, à meditatione mortis omnem abesse dulcedinem? Nihil angere: feci, quod Medici solent: amaras pilulas aurò involvi, & tristem veritatem saccharò amœnæ considerationis condivi. Paratum ad nostrum scopum cubile vides. (*) *Euf.* Superi! non oculos cruciet apparatus tam illætabilis? *Syn.* Etiam aures crucientur! *Chorus.* Memento homo, quia pulvis es, & in pulverem reverteris! *Euf.* O cantus durus! *Syn.* Appositus ad affectum. *Chorus idem repetit tono altiore.* *Euf.* Lamentum horrore plenum! *Syn.* Et sancto metu. *Chorus iterum tono altissimo.*
 Hhh 3 *Euf.*

(*) Aula mortualis exhibetur.

Euf. Græve præludium ponis! *Syn.* Materiam programma exhibet, quod cubili affixum legis: *Statutum est hominibus semel mori.* *Euf.* Verba singula proprium pondus habent. *Syn.* Puncta Materiæ duo sunt: HOMO MORIBUNDUS, punctum primum, HOMO MORTUUS punctum secundum erit, quod expendemus. *Euf.* Corticem teneo. *Syn.* Nucleus est timor Dei, vitæ & mortis Arbitri. *Euf.* Accingor operi. Magne DEUS, in cuius conspectu sto! à te STATUTUM EST decreto indispensabili, statutum HOMINIBUS sine exceptione omnibus, statutum SEMEL, nec sæpius, statutum MORI, & de tempore transire ad æternitatem! statutum bene! justè! sanctè! da gratiam, obsecro, ut de hoc statuto, & de hora extrema meditantem hæc hora sit felix! Exhibeat *memoria* horridi decreti vim: concludat *intellectus* consilium sapiens: exardeat *voluntas* in executionem maturam! moriar ante mortem, ne malè moriar! ah! malum pessimum, mala mors! A mala morte per tuam mortem libera me, Domine! Et tu, ô Maria! Patrona morientium (*accinit Chorus*)

Ultima in mortis hora
Filius pro nobis ora!
Mortem bonam impetra
Virgo, Mater, Domina!

§. II.

Exercitium memoria.

Synefius. JAM te erige, & aspectum in spectaculo Joannis fige:
(*) *Ecce equus pallidus, & qui sedebat super eum, nomen ei mors, Apocal. 6.* Equus pallidus imago morbi est, qui mortem advehit. Quos enim non repentina vis, aut casus tollit, illis mors velut à longè adequitat in morbo levi primum, sed

(*) Exhibitio.

fed qui sensim ingravescit, donec cursu repente præcipitato, tanquam illis jacenti calcibus elidat animam, id, quod illis præcipuè contingit, qui vel cum ægri sunt, de pœnitentia non anguntur. Morbus enim, quem non timebant, celeriter multis fatalis fit, quia calcar, & *stimulus mortis peccatum est*, 1. Cor. 15. Hinc illæ Domini minæ: *Qua hora non putatis, Filius hominis veniet*, Luc. 12. Et illa amantis nos admonitio: *Vigilate, quia nescitis diem, neque horam*, Matth. 25. Non ad sanos magis pertinent propter repentinæ mortis pericula, quàm ad ægros præcipuè, quippe qui subitis mutationibus maximè obnoxii sunt. *Euf.* Vis igitur, ut damnem eorum audaciam, qui pœnitentiam differunt in extremæ diei horam? *Syn.* Hoc ago: propterea considerandus est tibi HOMO MORIBUNDUS, sive qui *lenta morte* moritur. *Euf.* Mortem *repentinam* plerique metuunt: *lentam* inter gratias numerant, non alia de causa utique, quàm quòd sic morienti tempus suppetat disponendi domui suæ, & animæ providendi: num alius est sensus tibi? *Syn.* Non est alius. Poterat Divina Nemesis deprehensum, ut ajunt, in flagrante peccatorem sine mora damnare, quis ambigat? Igitur si gladiò suspensò hominem tortoribus morbis tradit, scilicet eo sine, ut tanquam in equuleo extensus ad salubrem criminum confessionem adigatur tormentis, quibus redimat æternos ignes, utique gratiam facit, insignem, ingentem gratiam: verum quotusquisque ex ægris tantâ gratiâ, uti oportet, utitur? Occupat hominem insolitus languor, spernitur: succedit dolor capitis, nausea stomachi, ardor viscerum: non timetur. Crescit ex mora malum: vocatur Medicus, de remedio consultatur. Pharmacis nihil proficientibus, deficiunt vires, flaccescunt sensus, caro concidit, gelascit sanguis, arefcit vitalis humor, difficilis anhelitus meat: & adhuc nemo denuntiat periculum: nulla fit mentio pœnitentiæ. Tunc denique, cum quadrupedante sonitu accelerat mors, & proximè equus pallidus ad fores hinniens pulsat
 januam,

Januam, exoritur tumultus intus, inclamatur Sacerdos, festinat ille, reperit vix spirantem, absolvit sub conditione: sic moritur miser! *Superi! quàm repenti! quis putasset?* ingeminant circumstantes, & *requiescat in pace!* ajunt: abeunt. Age, quid profit talibus *gratia lentæ mortis?* *Euf.* Profectò ego sic mori nollem. *Syn.* Igitur velle debes, ut, cum cœperis ægrotare, de periculo admoneris liberè, atque celeriter: admonitus verò sine mora seriò negotium salutis cures. Ut velis constanter, duo argumenta efficient. Attende mihi sanus, ut scias, quid faciendum sit ægro. Audies, stultissimè agere, quisquis, cum gravius æger est, procrastinat pœnitentiam. Hæc enim **HOMINIS MORIBUNDI** procrastinatio corpori *sæpe noxia, animæ semper summè periculosa est.* *Euf.* Graviter perorabis: audio, confidemus.

§. III.

Exercitium Intellectus.

Synesius. **M**onent me de confessione: ergò moriendum est! Hæc est ineptissima multorum ægrorum, dicam, an insanorum argumentatio: sapientiùs sic interam: *Nihil audire vis de pœnitentia, ergò morieris!* testem sententiæ magnum Bafiliium habeo, cujus hæc assertio est: *Morbi sæpe peccatorum flagella sunt, quibus nihil aliud agitur, nisi ut vitam in melius commutemus,* quod cum per pœnitentiam fiat, patet, stultum esse timorem, quo quis averfatur confessionem, ne moriatur, quando DEUS hoc solo fine sæpiùs immittit morbum, ut confessionem à te obtineat: *Nihil aliud agitur.* Est petulans juvenis, qui *pullum onagri se liberum natum putat,* Job. II. vagatur sine fræno per omnem licentiam, & exultat in rebus pessimis, abiens in regionem longinquam, atque omnem substantiam prodigens vivendo luxuriosè: Est vir nobilis, qui *ambulat in mirabilibus super se,* Psal. 130. & in ipsum cœlum ponit os suum, thus & victimas,
& li-

& libamina, & aliquid supra hominem instar idoli affectans: Est Judex, qui nec DEum, nec homines reveretur, Luc. 18. sibi rex suus, & sua lex, acceptor personarum, prædo, latro, sanguisuga: quid fit? *Euf.* Scilicet Miserator DEus tradit hominem in manus Medici, ut modestiam doceatur: sæpe hoc vidi. *Syn.* Sic est: sed Medicus, quanquam agat omnia, nihil agit. Non agnoscitur morbi species, non occurrit consilium aptum, nullus labor effectum habet: ab ipsis pharmacis malum alitur, nempe quia poenitentiam DEus postulat: *nihil aliud agitur.* Massa febrilis, & materia peccans peccatum est, quod tandiu gravat animam: nulli pulveres, nullæ potiones, nullæ apothecæ profunt: imò nec preces aded, nec elemosynæ, nec Sacrificia, nec promissa quævis ac vota: virus peccati evomendum est in aures Sacerdotis: *nihil aliud agitur.* Atque hanc Basilii doctrinam ipsa veritas exemplis firmavit. Recordare, quod legimus Luc. 17. de viris leprosis: nonne priusquam mundavit eos, jussit ire, & ostendere se Sacerdotibus, ut doceret, sanitatis principium ab Exercitio poenitentiae sperandum esse? & Luc. 5. cum paralyticum sanare vellet, nunquid, antequam extendit manum, dixit: *Homo, remittuntur tibi peccata!* nimirum ut prudens Medicus malum à radicibus tolleret? Contrà infelix Asa, cum ex dolore pedum vehementissimo decumberet, mori debuit: causam Scriptura tradit 2. Paral. 16. quia *nec in infirmitate sua quæsit Dominum, sed magis in Medicorum arte confisus est.* Nota sententiæ emphasin: *nec in infirmitate sua quæsit Dominum,* ut intelligamus, hoc sine infirmitatibus premi nos, ut adigamur ad conversionem: *nihil aliud agitur!* flagellat filium Pater, ut supplicem habeat: hoc agitur, & cessat flagellatio, cum deprecatio incipit. Quid? non demonstravi abundè satis, quàm sæpe noxia corpori procrastinatio poenitentiae sit in ægroto? *Euf.* Convictus sum, & damno stultitiam communem hominum, quibus in cura corporis ultima cura poenitentiae est, *Syn.* Meritò dam-

nas, quam præter fidem, quod ostendi, etiam Ratio damnat: solatium enim, quod affert animæ poenitentia, etiam redundat in corpus, ut dolores facilius, propè dixissem, jucundè feras. Ah! Eusebi, qui medicè vivit, miserè vivit! Quàm grave est fastidium noctium, quas insomnes agimus! quàm amara nausea à medicinis! quàm tristis necessitas perpetuò decumbendi! quàm multiplex afflictio ab ipso morbo: ut fileam innumeras molestias, quæ sæpe accedunt ab inscitia medentium, à segnitie inservientium, à duritie amicorum, ab importunis officiis invipientium, ab uxore, à liberis, à famulis: atque hæc tam atrociam, tamque multiplicia mala homo obnoxius peccato gravi, haud secus, ac si jam damnatus ad inferos inter frementes diabolos gerneret, patitur sine fructu, sine merito, sine solatio, quia sine poenitentia: age! num incrementum capere miseria potest? *Euf.* Miror, manifestam adèò veritatem à sanis non cogitari! *Syn.* Luent ægri, eritque dilatae poenitentiae tristis effectus melancholia, tenebrae, curae, impatientia, pusillanimitas, furor, desperatio. *Euf.* Horrorem movent vel ipsa nomina tot furiarum. *Syn.* Concludes facile, has inter turbas animi quàm malè dispositum corpus sit, ut medicamenta vim exerant malo pellendo parem. Itaque ego illorum imprudentiam execror, qui arti suæ omnia tribuentes, id unum sollicitè cavent, ne ex periculi denuntiatione conterritus æger virtuti medicæ succorum, ac pilularum obstaculum ponat, quasi *solus timor* turbaret humores, & non tristitia, non horror, non tædium, non ira, non reliquæ pestes animi, quas latens peccatum parit. Sapientius *ægri vitæ, & suæ famæ* consulit, qui periculò non dissimulatò, hortatur ad poenitentiam: Poenitentia benedictionem impetrat conatibus Medici, & per animi solatia ad felicem remedium usum disponit corpus ægroti. *Euf.* Ego verò ipsos ægros arguo adèò sæpe delicatos, ut citra deliquium nomen mortis audire non possint. *Syn.* Est modus in rebus, & inter-

terest, quis, quando, quibus verbis periculum denuntiet. *Euf.* Verùm ne multis cæremoniis opus sit, ô quàm sibi bene consulere ægri, si facerent, quod gloriosissimæ memoriæ Christianissimus Heros (*) fecit, cujus generosam mortem nuperimè obitam usque hodie amarè plangimus. Moneant ipsi Medicos, ne quid dissimulent: quærant ex domesticis: profiteantur palam, vitæ ac mortis Domino libenter inclinare se caput, nec invitos discedere à theatro hujus vitæ, atque personam ponere, cùm jusserit Choragus Deus. Ita dispositis nemo occultabit veritatem: & audietur sine gravi motu Propheta modestè inclamans: *Dispone domui tuæ, quia morieris*, Is. 38. *Syn.* Optimè sentis: & sentient ægri tecum, si expenderit sani, quàm malè sanus sit timor, quo multi se angunt, quasi maturantibus poenitentiam celerior mors immineat. Ah! non poenitentia, sed peccatum, peccatum *stimulus mortis* est: peccatum tollite, & reviviscet fortasse HOMO MORIBUNDUS, certò certius moriturus, si diutiùs procrastinetis! igitur quàm chara vobis vita, tam chara sit ægris celeris poenitentia. *Euf.* Ferventer exclamas, *Synesi*. Sed erunt, qui reclamant, per experimenta constare, etiam maturè confessis mortem non parcere: quid respondebis? *Syn.* Jam responsum est: *Statutum est hominibus semel mori!* ab hoc statuto, qui maturè poenitentiam agunt, num dixi, exceptos esse? sæpe *differr* executionem statuti, quando poenitentia ab ægro non differtur, hoc dixi: hoc Fides, & Ratio probant: & sequitur, quòd falsa sit persuasio existimantium, mortem ex confessionis festinatione accersiri: vera opinio, procrastinationem etiam non rarò *nocere corporibus*. Sed ferenda stultitia foret, si his limitibus contineretur: effunditur velut rapidus torrens in extremam temeritatem, quæ ipsam animam in summum discrimen abripit. Assurge jam animo, Eusebi, & mecum obstupescere sceleratam audaciam, irascere, fle!

lil 2

De

(*) Augustissimus Imperator CAROLUS VII.

De hominibus ago, quibus si poenitentiam suadeas, dum sani sunt, respondent: *Confitebor, dum aegrotabo*: si urgeas postea aegrotantes, dicunt: *Faciam, si convalesco*. *Euf.* Et quid erit illudere DEO, si hoc non est? *Syn.* Illudent! Dominus quoque iridebit eos, & subsannabit, cum evenerit, quod praedixit: *In peccato vestro moriemini!* Jo. 8. Tu, quae dicam, percipe diligenter. *Euf.* Attentum habes. *Syn.* Sensim detegam periculi abyssum, cui temere appropinquant lenti poenitentes. Lenta mors est gratia, quam peccator DIVINAE PATIENTIAE debet. *Euf.* Intellexi. *Syn.* Hac gratia uti negligit, qui gravi morbo correptus adhuc procrastinat poenitentiam, donec conclamatum de vita sit: mereturne, ut sanitatem recuperet? *Euf.* De cujus abusu neque, cum erepta est, doluit? *Syn.* Ad dignum scilicet gratia bonae mortis se fecit? *Euf.* Qui sub ipsis Patris castigantis verberibus de petenda venia non cogitavit? *Syn.* Quid inferam? *Euf.* Obvia illatio est: *in peccato suo morietur!* O grave malum; *mors cum peccato!* mors solitaria finis malorum est, imò bonorum aeternorum principium: optemus! amemus hanc mortem! sed *mors in peccato* finis est omnis boni, initium omnis mali! ô malum atrox! immane! horridum! & tanti mali *periculum proximum* ultrò lentus poenitens subit? *Syn.* Subit: nam in poenam audaciae solet DEUS mortem lentam mutare subito in repentinam. *Euf.* Synesi, quid dicas, num attendisti? mors repentina à vi, vel casu venit: nobis de illis sermo est, quos morbus perimit. *Syn.* Ego repentinam appello, *per quam repente homo ineptus redditur ad poenitentiam*: atque hoc genus mortis quam frequens est, tam ajo, propriam poenam esse procrastinantium. Explico veritatem horrore plenam: adverte animum. Primum: gratia poenitentiae finalis non consistit in impulsu voluntatis, saepe in pia desideria erumpentis: *Moriatur anima mea morte justorum!* Num. 23. sed ex innumeris circumstantiis per Divinae Providentiae legem componitur,

nitur, & quidem ex talibus circumstantiis, quæ ut adsint, vel absint, non est liberi arbitrii, efficere, sed solius Misericordiæ DEI: si vel una desit, perit spes bonæ mortis. *Euf.* Myſterium loqueris: enumera tales. *Syn.* Continuo audies. Jam duobus verbis omnes complector, si dico, esse alias, à quibus pendet, *ut velis*, & alias, à quibus habeas, *ut possis* agere pœnitentiam, cujus proinde *omissio* in vitæ termino sæpe *nova culpa* erit, semper *justa pœna*. *Euf.* O cælum! quem non exterreat hæc doctrina! *Syn.* Pergamus. Sunt, qui vel fidem de vita futura abjecerunt, vel in scelerum consuetudine sic obduruerunt, ut omni spe veniæ se ultro exuerint: atque hæc monstra hominum miratur nemo, si nulla pœnitentiæ *voluntate* concepta, execrabilem animam inter horridas blasphemias desperabundi ejiciant. Sed de his non loquor, quoniam portenta sunt, non exempla: de aliis loquor, qui annoso odio erga proximum inflammati, vindictæ desideria in ipso æternitatis vestibulo adhuc alunt: de aliis, qui postquam per injustè parta, & illata imbecillioribus damna gravissima, opes ac fortunas sibi, suisque posteris cumulârunt, etiam quando deserenda sunt omnia, imperare sibi non possunt, ut restitutionem imperent, sine qua salus sperari nequit: de aliis, qui turpi vicio per annos illigati, postquam tempus, opes, vires, talenta, sanitatem, famam, conscientiam immolârunt obscœnæ cupiditati, inferre sibi vim heroicam, per quam probrosa vincula rumpenda sunt, nunquam didicerunt: de aliis, quos quam nunquam puduit peccare, tam semper puduit confiteri: de talibus interrogo te, quid speres? an putes, ita dispositos esse, ut, quod totâ vitâ noluerunt, *repente velint* morientes? *Euf.* Capio momentum gravissimæ difficultatis: & has, credo, intellexisti circumstantias, à quibus pœnitentiæ *voluntas* impeditur. *Syn.* Has utique, qui montes horrendi sunt, quos nisi *sub initium morbi* æger superaverit, *morti proximus* expavescet ad conspectum, ejulabit ad conatum, desperabit in labore. *Euf.* Totis artu-

artibus contremisco ad periculum miserorum! Ligati sunt non ferro alieno, sed sua ferrea voluntate, cui flectendæ, præter miraculum, alia vis nulla sufficiet. *Syn.* Plus dicam: prodigiosam etiam si DEus offerret gratiam, nisi æger utatur *statim*, deum non *voluntas* quidem, sed *facultas* deerit, qua possit uti. Equidem funesti casus, violenta cædes, repentina apoplexia rariùs sternunt hominem, ideóque uti plus tumultus, ita plus terroris secum habent, cum narrantur: sed nunquid aliæ multæ causæ sunt, quæ minùs feriunt, & æquè nocent? Quid est in feбри calida phrenesi communius? ægri perpetuò delirantes nonne quotidie occurrunt? Lethargus quàm vulgare est malum? quid? quòd vel sola insomnia, sola virium debilitas, soli dolores morbo acuto proprii sufficiant sæpe, ut rationis usus salutaris homini adimatur? *Euf.* Cessa, obsecro! periculum moribundi hominis tam luculentè exhibes, ut animus præ horrore deficiat. *Syn.* Atqui nondum dixi omnia. Pone, rationis usum nunquam ægro deesse: nunquid lentum pœnitentem ipsa periculi *ignorantia* perdet, & *spes vana* vitæ longioris, quam falsa Medici conjectura, stulta famulantis reverentia, cœcus uxoris amor per crudelem dissimulationem nutrit? Quid dico? Pone in tempore de periculo moneri ægrum: conturbatur, ingemit, saluti metuit: exsuscitatur fides, terret oberrans oculis irati Numinis imago atrox: implorantur circumstantes: *Miseremini mei, saltem vos amici, miseremini animæ periclitantis!* miserentur, festinant, vocatur Sacerdos: at ille non est domi! aut si est, venit tardiùs, quàm ut possit esse utilis moribundo! aut si adest tempestivè, fortè non est is, qui juvare abeuntem animam sciat: excitare ad pœnitentiam deberet, absterrebit potiùs, impedit, perturbabit! Cur? quia hæc est justa Divinæ ultionis animadversio, ut, qui pœnitentiam agere *noluerunt*, cum possent, *non possint*, cum vellent!

§. IV.

Exercitium voluntatis.

Eusebius! O Altitudo! ô abyssus judiciorum DEI! quis est sensus hominis nihil sibi à vobis metuentis? *lenta mors* quàm magnum bonum est, si bene uti noverimus! *moram facit sponsus!* dormiant, per me licet, dormiant per hanc moram virgines prudentes, quæ sibi prospexerunt de oleo, & paratæ erant: at quæ non paratæ erant, debebant utique uti morâ, & se parare! dormire *non paratas* usque in mediam noctem, donec clamor factus est: *Ecce sponsus venit!* fatuitas fuit indigna venia: ab hac fatuitate libera me Domine! Synesi, adhuc hodie tibi obsequor, & quoniam neminem etiam nullius gravis noxæ sibi conscium oportet ex hac vita discedere *sine pœnitentia*, contestor palam, & adjuro per animam meam omnes, qui assistent ægrotanti, ne quis vana spe vitæ lactet decumbentem, néve extimescat denuntiare periculum! *Syn.* Corpori & animæ meliùs consulatur. *Eus.* Idem beneficium ego aliis præstabo: prohibeat benignum cœlum, ne quis per meam adulationem deceptus, sine Sacramentis moriatur! *Syn.* Charitas postulat: & væ negligenti officium charitatis in tanti momenti re! *Eus.* O Christe, quales Christiani sumus! pudet, admónitione opus esse, imò multis hortatibus, ut, qui deberemus vitam omnem vivere uni tibi, saltem in amplexu tuo velimus mori! ah! scelus est, quòd *sani* conversionem cordis ad te differamus de die in diem: & quòd MORIBUNDI adhuc tricemur, adhuc refugiamus, adhuc de pœnitentia monentibus respondeamus languidi corvi: cras! cras! hanc stultitiam, hanc temeritatem qui videt, & non obstupescit, lignum est: qui obstupescit, nec execratur, Synesi, quo nomine hominem compellabo? insanum dicam? *Syn.* Utinam insaniret! *insania scelus excusaret.* *Eus.* Infidelem? *Syn.* Etiam

Etiam damnat Ratio. *Euf.* Barbarum? *Syn.* Neminem in tam gravem petulantiam barbaries abripit, sed effrænis consuetudo, belluina libido, diabolica obstinatio. *Euf.* Sic est: hæ voces explicant immanem impudentiam hominis de vita graviter periclitantis, & tamen deliberantis, hodiène, an cras animum convertere ad DEum debeat! *Syn.* Deliberantis, ais? dic decernentis: *Cras confitebor, hodie non!* *Euf.* Aures, aures meæ, non obsurdulistis ad tam absurdam sententiam! ô scelerata deliberatio! sceleratius decretum! sceleratissima procrastinatio! Heu! aderit (siquidem gratia mortis lentæ futura est mihi) aderit aliquando dies, quo me opprimet morbus cum mortis periculo. Illa dies si me reperiet fortasse reum peccati gravis, egône pœnitentiæ consilium rejiciam in diem aliam? absit tam gravis protervia! atque ut absit longiùs, fixum est animo hoc propositum: *etiam cum sanus sum, nunquam vel per noctem unam dormiam, conscius peccati lethalis mihi:* Sic me JESUS adjuvet, & hæc sancta, quam stringo, crux! *Syn.* Places, Eusebi: ex consideratione HOMINIS MORIBUNDI didicisti bene mori: surge jam: eundum extra cubile est, & considerandus HOMO MORTUUS, ut fructus sit major, & discas etiam bene vivere. *Euf.* Docilem discipulum habes: quo ducis, sequor.

C H O R U S

Ostenditur ex *Luc. cap. 12.* Mortis improvisæ periculum.

Genius Mundi. Viator. Mors.

Viator. **D**imitte me: satis est! tandem ex diverticulo
(Jam enim advesperascit) *
Redeundum est in viam curriculum.

* Exhibetur silva cum diversorio.

Imò,

Gen. M. Imò, cras ibis: hodie juvat quiescere,
Et ex aspero nimis itinere vires reficere,

Viator. Fateor, fessus sum, & totus langueo.
Nihilominùs necesse est pergere:
Nam tu hoc scito: hæc mea peregrinatio
Est veluti navigatio, quæ fit adversò fluviò:
Non progredi, est regredi.

A R I A.

Ex viribus totis tumentem
Nitendum est contra torrentem:

Non vacat vacare,
Vix cesso iudare,

In mare jam abripit me;

In mare, quod heu! ingenti

Furore exasperant venti:

Væ levi phaselo

A fluctuum bello,

Cui mora objiciet te!

Gen. M. Quidquid sit de hac tua Philosophia,

Nox unica non te adèd removebit à patria,

Ut non post vires redditas

Facilè moram compenses currendo alacriùs

Per tuæ salutis semitas.

Ecce stravi lectulum, quiesce paululùm!

Viator. Fortiter urges: sed eheu!

Quis mihi promisit crastinum?

Perditus sum, si me occupet mors,

Priusquam venero ad viæ meæ terminum.

Gen. M. Quid audio, num vigilans somnias?

Quid de morte in flore ætatis cogitas? *

Kkk

* Auditur vox cuculi,

At en! opportunè infert se Cuculus:
 Attende: Divina est avis: augurium capimus,
 Eja! sexies jam tibi accinuit!
 Et pergit.... jam duodecim numero!....
 Jam omnino viginti!....

Viator. Cessavit! avolavit!

Gen. M. Vive felix: gratulor! nam viginti integri
 Vitæ anni sunt reliqui.

Viator. Si ita est, securè hîc licet quiescere.
 Quin totos decem & octo annos
 Possûm impunè à via divertere,
 Et in deliciis agere.

Gen. M. Haud dubiè, quia duo anni ultimî
 Abundè sufficient, ut in viam redeas,
 Et iter reliquum rite conficias.

Viator. Persuafisti. Abi molesta penula!
 Veni placide Morphee,
 Fessum dulci quiete corpusculum refice.

Gen. M. Et vos læto carmine suavia somnia
 Provocate aviculæ.

A R I A.

I.

Dormi! dormi!
 Nam licet dormire.
 De animæ curis,
 De rebus futuris
 Metum & anxiam
 Mentis tristitiam
 Jube in ultimam
 Thulen abire.

2.

Dormi! dormi!
 Nam dormis securè,
 Ex Cuculi ore
 Et sæculi more
 Multas post hyemes
 De te si cogites,
 Ages salutis res
 Satìs maturè.

Gen. M. Sed, cur aviculæ silent subitò?

Heu! bubonem audio.....

Carmen feralè! omen fatale!

Homo infelicissime!

Cuculus decepit te: ego fugio!.....

Mors. Silentium! funestum jubeor dare spectaculum,

Et sicut fur de nocte, Apoc. 16.

Ingredi istud cubiculum,

Hic, homo temerarie, invenio te!

Sic, REUS PECCATI, audes sine cura dormire?

Periisti! nec enim evigilabis, nisi in inferis.

Quid mussitas? somnias, miser, somnias,

DUETTO.

Viator in somnis.

Anima,

O felix anima!

Frumentò turgēt horreum:

Quid curas cœli bona?

Spes hæc est somniantium:

Tu ama terræ dona!

Kkk 2

Mors

*Mors.**Mors.*

Anima,

Infelix anima!

Quem dormis somnum pessimum;

Quàm multi dormiverunt!

Quas jactas opes segetum:

Post horam *cujus erunt?**Viat.* Sunt meà, mea horrea! *Mors.* Quàm diu! &, quid postea!

Quiesce anima!

Dic! dic: quid postea!

Fruere!

Loquere!

2.

Viator. Postea!... postea!...

Post lustra nempe plurima

Maturè Futura curabo,

Peccata piabo,

Coelumque placabo,

Et recta ad astra volabo!

Mors. O spes stultissima!*Viator.* Quiesce anima!

Fruere!

Mors. Finis est: morere!**Mors.* Habet! ad inferos abiit!....Ibi spem stultissimam, quæ ipsum damnavit,
Æternùm damnabit.

A R I A

1.

Stupenda fanè res

Post tot Divina Monita;

Post tot exempla tragica,

Adhuc, cùm blanditur,

Libenter auditur

* Mors telo tranfigit dormientem.

Et pronam fidem reperit
 Deceptrix vitæ spes!
 Sic estis homines!
 Stupenda res!

2.

Sic ergò nōstis me?
 Nescitis, quòd non moneam?
 Quòd improvisa veniam?
 Multos casu sterno:
 Multis vim decerno:
 Sub morbi levis specie
 Plerisque teo me:
 Non vobis vestra fors?
 Non nota mors?

PUNCTUM II.

Homo mortuus.

§. I.

Exercitium memoriæ.

Eusebius. **S**Ynesi, sic mori est miserè mori: dedisti spectaculum,
 quod me terruit. *Syn.* Evangelium dedit: & tu
 vidisti, quàm fallaces sint spes humanæ de vita lon-
 ga. *Eus.* Vidi: heri in agro suo exultabat homo dives de pin-
 gui messe, & annos plurimos spondens sibi, dicebat animæ suæ:
Habes multa bona! requiesce! comede! bibe! epulare! hodie funus
est, & quæ paravit, cujus erunt? ô mutatio! *Syn.* Imò, ubi
 ipse erit? *Eus.* Facilior est ista quæstio: nempe corpus infere-
 tur sepulchro: anima abiit *in domum æternitatis suæ*, Eccl. 12.

Kkk 3

ibi

ibi erit. *Syn.* Sic est: & juvat huic veritati te immorari. HO-
MO MORIBUNDUS excitavit vigilantiam, ne procrastines poe-
nitentiam, cùm imminet mortis periculum: HOMO MOR-
TUUS docebit sapientiam, ne talis vivas, qualis non velles mori.
Propterea huc adduxi in istud nemus, ubi plura spectabis funera
Evangelico similia *Euf.* Horrida silva est! *Syn.* Imago mun-
di. *Euf.* Quid vis, ut faciam? *Syn.* Perambula tacitus: ser-
viet instar libri, in quo multa leges, quæ profunt: sed neque,
cui sapienter colloqueris, deerit, donec redeam. *Euf.* Vis, ut
eremum incolam? *Syn.* Ad horam: unde te occupes, oculi
dabunt, vel sine Synesio. Circumspice! *Euf.* Nescio, quis re-
pentè terror palpitans pectus obruat! ubi sum? & quid sibi vult
hoc Synesii consilium? tristis solitudo sollicitum reddit. (*) Quid
lego? *Annò supra millesimum septingentesimum vigesimò hanc tran-
siens Isidorus de Liliis nobilis Venetus in latrones incidit, & undè cum
famulo impiè trucidatus fuit: requiescat in pace! dolenda mors!*
hìc alium lego: *Cùm audaciùs, quàm prudentiùs vadum torrentis
pertentat, aquarum vorticibus abreptus interiit: requiescat in pace!*
sæpe infelix temeritas est. Hunc novi! meus hìc est Adalber-
tus amicorum amicissimus! Ah! memini: furentis equi tergo
excussus, & per vepres, ac saxa diu raptatus hìc expiravit: *Re-
quiescat in pace!* acerba mors fuit. Et plura video monumenta
similium casuum: hìc aliquem socius, cùm venarentur, aber-
rante glande pro fera stravit! hìc alium vulnere exasperatus aper
percussit, & mortuus est! Superi! quot subitæ mortis gene-
ra se mihi exhibent! quot annos vitæ non quivis horum pro-
miserit sibi: & ecce! in ictu oculi finis fuit!... succurrite Cœli-
tes, quis hìc occurrit?

§. II

(*) Ubique se exhibent monumenta funerum.

§. II.

Exercitium Intellectus.

Emissarius CUR fugis homo? bonus, an malus es? *bonus* mori
mortis. non metuit, *malus* meretur. *Euseb.* O DEUS!
 latro occupat! quò me abscondam? *Emiss.* Siste fugam, stoli-
 de: fugiendo non effugies mortem. *Eus.* Moriendum, ais?
 horrenda denuntiatio! *Emiss.* Ignave! num ignoras, quòd sis
 mortalis? an novum ego nuntium fero, & minas novas? *Statu-*
tum esse hominibus semel mori, nescisti hactenus? *Eus.* Scivi,
 sed inducias, obsecro, inducias, ut animum comparem ad mo-
 mentum, ex quo pendet æternitas. *Emiss.* Video te hominem
dubiæ fortis esse: novum scelus! nam qua protervia inducias
 sperat contumax servus, quem præmonuit Dominus, & para-
 tum esse iussit: venturum se, qua hora non putaret? non gra-
 vissimis verbis præcepit tibi, ut vigiles *præcinctis lumbis, cum*
ardente lucerna in manu? sic obedis? sed lauda modò, homo in-
 curie, lauda misericordiam, & patientiam Numinis: *Nondum*
venit hora tua! missus sum, ut docerem, non ut occiderem:
 (*) en! schola se aperit: ingredi! *Eus.* Heu! deficit animus
 in tam tristi spectaculo! *Emiss.* Non est periculum in hoc de-
 liquio: foetente balsamo ex hac calvaria revocabo spiritum fu-
 gientem..... vim habet pharmacum: jam redit color vultui,
 & membris vigor: plaudite! factus sum Medicus ex latrone.
 Jam vales: surge, & propiùs hanc Bibliothecam inspice. *Eus.*
 Firmatus est animus ex horrore: docilem discipulum habes:
 quid velis, impera. *Emiss.* Lege! *Eus.* Vacuas frontes omnes
 calvariae exhibent. *Emiss.* Audi! *Eus.* Muti Doctores sunt.
Emiss. Volve! *Eus.* Ossa confusa creverunt in acervum, in
 quo nullus est ordo. *Emiss.* Et hæc confusio, hoc silentium,
 hæc

(*) Exhibet se Cæmeterium.

hæc calvities nisi te doceant, quid sit HOMO MORTUUS, homo es duri capitis, & nullius cerebri. Ecce! sic sævit mors! eruit oculos, aures abscindit, truncat nares, linguam extrahit, corpus excoriat, & ab ipsis carnibus usque ad ossa denudat! *non legis in calvis frontibus, quod scripsit Ecclesiastes c. 1. Vanitas vanitatum, & omnia vanitas!* Ecce! sic mors triumphat! *Siluit terra in conspectu ejus, 1. Mach, 11. & omnis iniquitas oppulavit os suum, Psa. 106. obmutuit jactantia sanguinis, excussi sunt dentes garrulitati adulantium, & qui spiritu oris sui commovebant orbem terrarum, tacent: in exiguum scrobem omnis pompa, omnis Majestas concidit! non audis in hoc silentio, quod Isaias clamat c. 40. Omnis caro fenum, & omnis gloria ejus quasi flos agri!* Ecce! sic regnat mors, commiscet ima summis, & Sceptra ligonibus æquat: omnes omnibus rebus exspoliati: una est funerei Imperii regula: *Omnes æquales sunt! non discis in hac confusione, quod Psalmista monet, Psa. 61. Divitiæ si affluant, nolite cor apponere!* Ag, quid sentis de hac doctrina? *Eus. O mors, bonum est judicium tuum! Eccl. 41. corrigis errores omnes, quibus nostrum pervertitur. Emiss. Video te doctrinæ capacem esse, atque celeriter penetrâsse in adyta veritatis, quam plerique alii inaccessibilem putant. Eus. Ah! accederent ad hanc scholam omnes, celeriter omnes proficerent. Emiss. Examen probabit te. Dic: nunquid hætenus, quidquid contradiceret fides, & Evangelium, putâsti, magnam esse tuæ felicitatis partem positam in affluentia opum? nunquid jacebas in mœrore, cum pauca, gratulabaris tibi, cum multa suppetent? nunquid, quos divites, eos beatos, quos pauperes, eodem esse miseros existimabas? Eus. Erratum est! & hæc falsa opinio excitavit tot impias cupiditates, implevit cor avaritiæ sordibus, obduravit aures ad clamores creditorum, docuit artes emungendi subjectos, irritavit animum ad fraudes, ad perfidiam, ad violentias, ad perjuria, ad usuras, ad injurias: erratum*

tum est! aurum, quod mihi cumulo, mors mihi auferet, & alii rapiunt: stultitia est, magni aestimare, quod perit. *Emiss.* Hic sapiens sensus est: ex hoc moderaberis concupiscentiam oculorum, & habens alimenta, atque quibus tegaris, his contentus eris, 1. Tim. 6. Sed perge: non huc usque grandes tituli, pompa vestium, fervorum turba in amoribus fuit? non ingrediebaris pompaticè, Amos 6. & clientum catervâ circumdatus dicebas te esse aliquem magnum, Act. 8. in eo ponens punctum honoris tui, quod minores te despiceres, premeres, conculcares? majoribus autem invideres, detraheres, insidiareres? *Eus.* Erratum est: de fastigio, in quod me ambitio extulit, mors præcipitat, & calcabit super me quasi Rex, interitus, Job. 18. stultitia est, ambire, quod perit. *Emiss.* Optima sententia: sic coërcebis superbiam vitæ intra limites, quos Dominus fixit, Luc. 22. Qui major est in vobis, fiat sicut minor, & qui præcessor est, sicut ministrator. Verùm insuper de vitæ humanæ voluptatibus quæ tibi existimatio fuit? non in his momentum tuæ beatitudinis statuisti? quid temperantia? quid castitas? quid honestas loquuntur? amor libertatis, & otii, contemptus legum, & legislatoris, cupido latendi, & officii neglectio quid testantur? *Eus.* Erratum est! heu! extrema gaudii repenti luctus occupat: *Vertetur in luctum cythara mea, & organum in vocem flentium*, Job. 30. Stultitia est, amare felicitatem, quæ perit. *Emiss.* Rectè judicas: & hoc iudicium comprimet concupiscentiam carnis: erit sub te appetitus ejus, & tu dominaberis illius, Gen. 4. Hic ad istos pulveres, ô mare furiosum humani cordis, hic confringes tumentes fluctus tuos, Job. 38. atque ad leges Christianæ modestiæ te compones, hic, ubi se oculis hominis vivi objicit HOMO MORTUUS. *Eus.* Ah! HOMO MORTUUS, ubi, quæso, est? Job. 10. in pugillum pulveris cadaver concidit, cui anima tot annis servivit, anima spiritus cælo natus! anima Divinæ naturæ consors! anima capax æternæ felicitatis! hæc anima, postquam corpus deseruit, ubi, quæso, est? *Emiss.*

Emiss. Abiit in domum æternitatis sue. *Euf.* Ah! redeat una saltem ex illis, quæ has calvarias animârunt, redeat, & narret mihi, quæ sit vitæ ratio inter Manes: quid ament, quid ode- rint, de quo gaudeant, vel tristentur, quid optent, aut hor- reant: unde ex præteritis solatium, unde luctum capiant, quid detestentur, quid probent. *Emiss.* Quanquam qui de rebus vitæ futuræ loquenti Moyfi, & Prophetis non credunt, neque si aliquis ex mortuis resurrexerit, credent, Luc. 16. tamen satisfiet voto, quod facis. *Eja!* ossa arida audite vocem Domini! Hæc dicit Dominus: Ego intromittam in vos spiritum, & vivetis! *Euf.* Superi! factus est sonitus, & ecce commotio! *Emiss.* Jam accesserunt ossa ad ossa unumquodque ad juncturam suam, Ezech. 37. Surgit, qui erat mortuus; veni, & vide, & audi! (*Skeleton animatum lamentatur ex lib. Sap. c. 5.*)

Heu! erravimus à via veritatis!... lassati sumus in via iniquitatis, & perditionis: & ambulavimus vias difficiles: viam autem Domini ignoravimus!...

Heu! Quid nobis profuit superbia, & divitiarum jactan- tia quid contulit nobis? ... transierunt omnia illa tanquam umbra: nos autem in malignitate nostra consumpti sumus!...

Heu! Nos insensati, vitam Sanctorum æstimabamus in- saniam, & finem illorum sine honore!... Ecce, jam computati sunt inter filios DEI!...

Heu! erravimus! erravimus!.... Justitiæ lumen non luxit nobis, & Sol intelligentiæ non est ortus no- bis!....

Emiss. Sufficit: recide in pulveres infelix Skeleton, donec no- vissima tuba revocet damnatum spiritum, & inutiles gemitus jubeat continuare æternum.

§. III.

Exercitium voluntatis.

Eusebius. **O** Tristis cantilena! in lapidem obrigui præ horrore!
Emiss. Recipe Spiritum, & doctrinam, quam tradidit HOMO MORTUUS, ad praxin applica: Aridus terror, & steriles lacrymæ nihil profunt. *Eus.* Contemnere præsentia hominis mortui cadaver docuit: æstimare futura ab anima damnata didici. Mutandum est *judicium* mihi, mutandi *affectus* omnes: **ERRAVI!** Insensate! attigit supremum apicem stultitia tua: potuisti præsentia æternis præferre! *amore* boni temporanei, *timore* mali momentanei abreptus, & conturbatus potuisti peccare graviter, hoc est, potuisti sciens, volens conjicere te in periculum malæ mortis: potuisti exponere te horrendo discrimini, ne amitteres bona æterna, & æterna mala tibi accereres! ô infanissima infania! quis enim mercator adeò desipit, ut non urgente periculo sua malit omnia in mare projicere, quàm se, quanquam tabulam videret à longè, in qua, si assequi posset, spes esset enatandi in littus? Parce **DEUS** Optime, Maxime, parce amentia hominis te, ac bona tua adeò modicè æstimantis! Tuæ patientiæ, ô bonitas infinita, tuæ patientiæ debeo, quòd nondum æternùm sim miser. **O** sancti Coelites! pavet animus ad horrendam memoriam illius noctis, in qua ausus sum reus peccati gravis sine cura dormire! sed quid de nocte dico? audite hoc bestia, & silvæ, & rupes! audite, & obstupescite temeritatem, qua nulla stultior cogitari potest. Non unam solùm noctem, sed hebdomadas, sed menses, sed annos, bene conscius mihi de crimine læsæ Divinæ Majestatis, incurius vixi, & minùs anxius, quàm si ligneum quendam Jovem armatum picto fulmine offendissem! vixi, risi, jocus sum, lusi, saltavi, quasi meâ nihil interesset, amicum te mihi, ô **DEUS** mi, an inimicum haberem!

berem! Eheu! hiabat interea sub meis pedibus vorago stygia: crepitabat audaciæ vindex rogos: expediti carnifices stabant, expectantes tuæ justitiæ nutum, quo præcipitandi me licentiam dares: ego verò supra abyssum igneam tanquam ex filo suspensus, sustinente me Misericordia tua, pendebam incurius! Prò! si dimisisses! si repentina morte abreptus essem! si correptus morbo incidissem in amentiam! si demum quocunque casu obissem sine poenitentia, aut sine vera: ubi essem? *Emiss.* Nempe in inferno habitares infelix! ibi urereris, ejulares, blasphemares adnumeratus miserimis illis creaturis, quæ DEum suum æternum amare non poterunt, & quas DEus æternum amare non volet. Huc, huc te *oblivio mortis* projecisset. *Eus.* Memoria memor ero: remedium suggerere. *Emiss.* Suadeo, ut quotidie ad lectum, tanquam ad lethum eas. *Eus.* Praxin doce. *Emiss.* Exerce statim. Ecce! hoc sepulchrum est, quod fodi tibi. *Eus.* Scrobs quinque pedum! hem! anima mea, in has angustias redigentur ampla desideria, & magnæ spes, quæ inflant te! *Emiss.* Sepulchri titulus scribetur in isto lapide: sed scriptura reliqua delebitur citò: solæ legentur diu hæ tristes voculæ: JACET! VIXIT! FUIT! *Eus.* O vanitas! *Emiss.* Jam huc descende!... decumbe!... in habitum morientis compone te!... claude oculos!... dic: *Requiem æternam dona mihi, Domine, & lux perpetua luceat mihi!*... Sic jam decerne vivere, sicut vixisse optabis, cum hic jacebis.

§. IV.

Colloquium.

Eusebius in **R**equiem dona Domine, requiem inquieto cordi, & *tumulo.* tot bellis obnoxio, quot affectibus indomitis! memoria mortis domet!... Requiem æternam dona *anima!* huc aspirat. Vale munde, deceptor munde! cum omnibus pompis vale! non me decipies ultrà: fallacia perspicilia, per quæ in-
tue-

tuebar te, & tua, memoria mortis fregit. Valet inanes tituli, vanæ opes, deliciæ diurnæ! æstimare æternas memoria mortis docuit. *Finis venit, venit finis, jam nunc finis super me! vale caro mea! abibis in putredinem quidem: Subter te sternetur tinea, & operimentum tuum erunt vermes! pulvis es, & in his sepulchri tenebris in pulverem reverteris! sed acquiesce Divino statuto: veniet dies, cum redibis in diem novam, & lux perpetua lucebit tibi.*

§. V.

Reflexio.

Synesius. **H**Abeo, quod volebam: jam tempus est, ut revocem Eusebium meum *ab Extasi*, in quam abripui. *Eusebi!* *Euf.* Domine, in manus tuas commendo spiritum meum, ah! spiritum, non victurum posthac secundum carnem, sed sicut decet vivere moriturum! *Syn.* Et resurrectorum. *Eusebi!* *Euf.* Notam vocem audio. Cur me turbas *Synesi?* nunquam ah! nunquam credidi, tam suave esse, meditari de morte. *Syn.* Gaudeo. At nunc quod meditatio docuit, oportet exequi. *Veni foras mortue, & sic vive, sicut viveres, si verè mortuus, à morte resurrexisses. Veni! reddo te tibi, & cubili tuo.** *Euf.* Tuus sum: quam scribis vitæ novæ regulam? *Syn.* Mortem lentam æquè, ut repentinam time: sic vives sapienter. Cave, adulatores audias spe vitæ longæ te decipientes: isti, quos vides, sint Doctores tui *in rebus dubiis*, isti consiliarii *in angustiis*, isti duces *in periculis.* *Euf.* Audio. *O mors, bonum est judicium tuum! sic vivam posthac, uti tu suaseris.* *Syn.* Sic, ut nunquam dormire audeas reus lethalis criminis. *Euf.* Sic, ut omni hora paratus sim mori. *Syn.* Ita, sic, ut non sit opus inducias petere. *Euf.*

Sic demum, ut mori juvenis non timeam, senex gaudeam.

LII ;

ME-

* Mutatur Theatrum.